

wel eens herind.

een erfelijk-

preken — de t aan de kin- geslacht. Maar e wonderlijke en leven, dat suw kan op- choonheid. Er egenereende — welke onge- aatster instan- rgenstond der ncipte dat nog t. Het werk l het crea- errein van g niet wor-

en groot deel h we zelf zijn. ader heeft een der. Ook in de

oppel ziet het veel „verstan- het kind een t. Dat zijn de en dood-gera- t uitgestorven die — natuur- maar den tol lat verdorrend

aardig, zijn de alles, zelfs de aan de praec- en het kinder- hoe eer hoe niet genieten ze in de lente rdienen aan de

tegorie, welke raan hij eigen leeuw kan op-

st, die in het dbrief, welken beleggen.

het best wordt zijn nog niet is kingen nog na- vragen hoe het

prevelen; tem- vlot en makke- ook vrijwillige vloekt.

o graag gewen- ofsgheoorzaam- leek en ziek. 1) t van Jozef en is. Want ook het volgen van Ethos, dat is de „gewoonte“, gebruik geraakt od, de wet, „de

woonten hebben danken, dat ze ijtraken. Want gaan, maar na 'n vrouw naar estgangers niet zozóth. De pel- dak voor zóó samen terug in vaan langs den

onte dwingt ook der sleur-men- verhoed slechts n den tweeden Verder liet de

enkele dagen naar Nazareth rmee zij blijk- en, zal wel het invloed.

er de gewoonte orzaam aan de a Vader en niet t.

daar niet aan- ds den tempel et een groepje is gegaan naar waar allen zich orgen gemeen- ken.

ens naar Hem, ust. Jezus heeft

toch zoo komt, dat dat goud zoo gauw verdon- kert. Zonder dat kan men geen goed paedagoog zijn, hoogstens een drilmeester, maar diens paedago- gie is er een van slechts één neuslengte.

Rest nu nog de vraag of kinderstudie nu inderdaad zoo noodzakelijk is.

Het antwoord hierop moet zijn: zeer stellig!

In de eerste plaats terwille van het kind. De grondwet van alle opvoeding toch, het paedago- gisch axioma is, dat ze moet aansluiten bij de scheppingsgegevens in het kind. Dat is niet enkel maar een eisch van een goede didactiek, de methode van onderwijsgeven, maar evenzeer van ethische beteekenis: we mogen niet denken, niet onderwijzen zooals we willen. Ook op het terrein van het „natuurlijke“ leven hebben we „Gods hoog bestel“ te eeren. Want ook dáár heeft de Schepper van al wat leeft zijn gedachten en zijn wonderen aan ons vele gemaakt.

Iemand heeft eens gezegd, dat de mensch twee- maal moet worden bekeerd: eerst van het „na- tuurlijke“ tot het „geestelijke“ en daarna van het „geestelijke“ tot het „natuurlijke“. Im- mers, niet de dooding, maar de heiliging van het natuurlijke leven is ook eisch van een Christelijke paedagogiek.

Hoe komt het toch, dat zoo weinig menschen ook „vroom“ zijn in het natuurlijke leven? Dat velen, zoodra „geestelijke“ principes bedreigd wor- den, onmiddellijk de wachten — op Sions muren! — uitzetten, doch blijkbaar niet inzien, dat we evenzeer de „natuurlijke“ principes, Gods ordon- nantien voor het natuurlijke leven hebben te eer- biedigen. Allereerst is daar de erkenning der variëteit, de verscheidenheid in het mensch- zijn. Er zijn er, die „het andere“ en „de andere“ als hun natuurlijke vijand beschouwen, die zoo moeilijk God als Schepper kunnen eeren in zóó geschapen zijn en de daarin gegronde eigen levens- openbaring van den medemensch. Dat is het kwaad van de Gleichschaltung — de gelijkschake- ling, — welke we politisch, economisch en reli- gies veroordeelen, — maar paedagogisch-didac- tisch zonder meer aanvaarden.

In de tweede plaats heeft kinderstudie — en hier studie vooral niet als studeerkamerstudie op te vatten — groote beteekenis voor ons zelf.

Niet ieder heeft de gave om onmiddellijk te zien „wat in het kind is“. We moeten een kind léeren zien, evengoed als we moeten léeren zien naar een schilderstuk en léeren luisteren naar een vers.

Dat doende verrijken we ons eigen innerlijk leven met groote schatten. Wat we voorheen ach- teloos dag aan dag voorbijgingen zien we dan als voor het éérst: het wordt een dierbaar levensbezit, een levensverheerlijking, een lofzang onzen God.

Het is de gedachte door Helène Swarth op andere wijze aldus vertolkt:

immers van de „gewoonte“ gehoord. 's Avonds zullen zij Hem zeker ontmoeten. Doch ze treffen Hem niet. En moeten Hem gaan zoeken.

...

Hier is wat anders dus, dan Thomas' apocrief evangelie ons suggereeren wil. Hier is juist het conflict tusschen de dingen der Schriftgeleerden en der Farizeërs en de dingen van zijn Vader.

Voor Jezus heeft het Paascheest niet z'n doel in zichzelf. De menschen mogen het niet voor zichzelf vieren. Ze mogen er niet uitloopen, wan- neer ze er genoeg van genoten hebben. Paschen is Gods wil; en alleen wanneer Jezus dat zóó kan blijven zien tegen de gewoonte in, die vervagen wilde zijn gezicht erop, kan Hij de groote wet van Paschen eens vervullen met de offerande van Zijn leven.

Het is het duivelse in het Farizeïsme en de Schriftgeleerdheid, dat het Jezus, — geboren in Israël, onder de wet, en opgevoed in een vroom gezin — argeloos verstrikken wil in z'n makkelijke asanties. Het wil Hem prettig feestvieren laten met Zijn ouders naar de gewoonte; dat is: om zichzelf. En zoo wil de duivel voor Hem af- snijden de vervulling van het Paascheest op den Goeden Vrijdag, plm. 20 jaar later.

Het is ook vanwege Christus' stellen van „de dingen van Zijn Vader“ boven „de dingen der Schriftgeleerden“, dat Paulus schrijven kan en troosten met zijn schrijven: „Ons Pascha is voor ons geslacht“.

...

Doch niet alleen gerekend met wat hierboven staat is de voorstelling van Thomas' Kindheids- evangelie onaanvaardbaar; ook uit wat de tekst zegt in de verzen, waartusschen Thomas een tirade uit den mond der rabbijnen plakt, spreekt heel iets anders dan een harmonie tusschen den Christus en Israëls leeraars.

We willen ook dat zien.

Jozef en Maria hebben Jezus 's avonds niet ge- troffen in het legerkamp. Spoedig is de gedachte gevormd dat Hij dan nog wel in Jeruzalem zijn zal. Dien nacht gaan ze ter ruste; den volgende morgen laten ze de karavaan vertrekken en keeren terug naar de stad. Het is weer avond (de heenreis duurde een „dagreis“, zowat 25 K.M., vs. 44,

De wijgetakjes in de ranke vaas
Donzig en blond, in geel van kaarsenlicht
Zijn een volkomen stil Aprilgedicht,
Over welks schoonheid ik mij vroom
verbaas.

Dat we ons ook „vroom verbazen“ en zien de wonderen van Gods wet in het ontluikend leven dat midden onder ons bloesemt en geurt: het kind!

L. VAN KLINKEN.

UIT DE HISTORIE

Hoe men geschiedenis schrijft.

II.

In dit tweede artikel willen wij aantonen, dat wat Dr J. G. Geelkerken schrijft over „De Gereformeerde Kerken in Nederland in hersteld verband“, niet voldoet met name aan de eischen van volledigheid en objectiviteit, die aan goede geschiedbe- schrijving gesteld moeten worden.

...

Allereerst wil deze auteur aangeven de oor- zaken, waaruit deze beweging is ont- staan, hetgeen zijn goed recht is. Daartoe wordt nagegaan, hoe het leven in de Gereformeerde Ker- ken na 1892 zich heeft geopenbaard. Beschuldigt men deze kerken van andere zijde van Neo- Calvinisme, van deze zijde verwijt men haar conservatisme, een niet-oplossen der problemen. Met name de problemen der leer van de Heilige Schrift, van de revisie der Belijdenisschriften en van de pluri- formiteit der Kerk bleven principiëel en praktisch onopgelost. Men erkende een- voudig de gansche H. Schrift als 't Woord van God, hare inspiratie en gezag, echter zonder de vragen die daarmee gegeven zijn, nauwkeurig te verwer- ken. De oude Belijdenisschriften van de 16de en 17de eeuw werden onveranderd als kerkelijke be- lijdenis aangenomen en onderschreven (ook door Dr Geelkerken o.a. toen hij het predikambt aan- vaardde. Aanteekening Kn.). Voor de organisatie der Kerk keerde men terug zonder meer tot de Dordtsche Kerkenordening van 1618—1619. De nadere ontwikkeling werd aan de toekomst toever- trouwd, kwam echter niet tot stand. Het bleef bij algemeene uitspraken en beloften. Als men dit zoo leest, dan krijgt men den indruk, dat onze Gereformeerde Kerken het zich van 1892 af zeer gemakkelijk gemaakt hebben. Ze waren den welvoldanen burger gelijk, die genoeglijk leefde

de terugreis dus ook van ten naaste bij een vollen dag), wanneer ze in Jeruzalem terug zijn. Ze vragen nog wat na. Maar hun hoop hangt aan de gedachte, dat Hij wel in den tempel zijn zal. Nu, 's avonds, is daar niemand dan een enkele priester. De lessen der rabbijnen liepen meestal vóór den middag af. Maar morgenochtend, denken ze, wanneer het onderricht in de wet in het „leerhuis“ bij den tempel weer begonnen is, zullen ze Hem daar wel vinden. Zoo komen ze op den morgen van den derden dag (vs 46: „na drie dagen“ is zóó 't plausibelst verklaard), in een van de tempelgebouwen en zien Hem zitten tusschen de leeraars.

Het infreel, dat ze dan zien, harmonieert natuur- lijk met de rabbijnsche schoolmethode. Volgens deze vraagt de leerling en de leeraar antwoordt. 2) Jezus zat daar tusschen de leeraars en doet, als alle leerlingen, zijn vragen (het: „hem ondervra- gende“ der Statenvertaling kan licht een minder juiste voorstelling beïnvloeden). In zijn vragen nu is iets, dat de rabbijnen tot ontzetting brengt.

Ze toonden inzicht. Natuurlijk ging het over de Thora. Dat was de eenige stof bij 't onderwijs. En nu openbaarde Jezus meer dan een buitenge- woon scherp verstand en vlugge bevattings. Hij zag den zin der wet. Hij had door-zicht.

Hij ploos de wet niet uit. Hij was niet als de Schriftgeleerden, die van 't huis der wet de muren maten, hoe dik ze waren. En die na-gingen hoe lang het al gestaan had en wat deze steen be- duidde en waar die andere vandaan komt. Ook hing Hij geen blinden voor de ramen, om maar alleen op 't huis, de wet, te letten. Hij had door- zicht. Dat is ook uit-zicht. Hij zag de Messi- aansche erfenis, die de wet belooft en hoorde in haar 't evangelie.

Denk U nu in, wat in het leerhuis van den tempel toen gebeurde. Daar is niet een knappe schooljongen, die wat oude mannen blij verrast maakt over zijn helder hoofd en hun het woord ontlokt, dat een der apocriefen in hun mond legt. Doch daar is Een, die de wet vasthoudt als belofte, en velen zitten daarom heen, die stom- verbaasd en opgewonden raken over Zijn tegen- spraak van hun oude waarheden en geliefde loopjes.

En toen Jozef en Maria dat zagen, schrokken ze. Want ze zagen niets dan twist, conflict; en ze vreesden voor Jezus. „Kind, doe je ons dat

van hetgeen de voorvaders in moeizamen arbeid hadden verzameld. Wij achten deze voorstelling in strijd met de waarheid. De geschiedenis onzer Kerken vanaf 1892 in haar Synoden, in haar ontplooiing van activiteit op allerlei terrein is daarvan het bewijs.

...

Langzamerhand ontstond echter in de Gerefor- meerde Kerken een vooruitstrevende strooming. Zij wenschte de aangevangen reformatie door te voeren. Naast een verheldering over de Schriftvra- gen en een zich meer klaar bewust worden over de verhouding der eigen Kerken tot de andere ker- ken, streefde deze richting naar een nieuwe for- muleering der belijdenisschriften, een nieuwe or- dening van het kerkelijk leven, een met nieuw leven bezielde zijn der godsdienstoefening, in het bijzonder door de invoering van Nieuw-Testamen- tische liederen, een krachtigen arbeid op het ter- rein der Evangelisatie, een duidelijk getuigenis der kerk in betrekking tot de sociale en andere vragen van den nieuwen tijd en in het algemeen een opwekking van het geestelijk leven.

Men ziet, hier wordt gegeven, wat men in de jaren, die weer voorbij zijn, verstond onder „de critiek“ der jongeren, of onder de wenschen der „intellectueelen“.

Helaas, tegenover deze vooruitstrevende, reformatorische strooming stond, zegt Dr Geelkerken, een andere, n.l. een conser- vatieve.

Laat ons zien in welk eigenaardig licht nu deze laatste strooming door hem in zijn artikel wordt gesteld.

Deze conservatieve strooming was over het al- gemeen met hetgeen reeds bereikt was, geheel tevreden en afkeerig van iedere ver- andering. Ofschoon zij sprak van een zooge- naamde „organische“ Schriftinspiratie, hield zij zich nog altijd aan de verouderde „mechanische“ woordeninspiratie. Ofschoon theoretisch de pluri- formiteit der Kerk van Christus toestemmende, keerde zij zich practisch tegen iedere intercon- fessioneele samenwerking. Zoo waarschuwden de Generale Synoden dikwijls voor de Ned. Christen- Studentenvereniging (de N.C.S.V.). (Laat Dr Geel- kerken dan ook de motieven noemen, waarop dit geschiedde. Kn.)

En nu had daarbij deze strooming de algemeene leiding der Kerk vast in handen. Zij goot de massa van het Gereformeerde kerk- volk ANGST tegenover iedere verande- ring, vernieuwing (Neuerung) in en maakte zoodoende de nieuwe strooming voor dit volk verdacht (O, wat een gangen der duisternis van die conservatieve strooming! Kn.)

Maar die conservatieven deden nog meer. Zij gingen hun volkje prijzen, pluimstrijken.

aan! Met angst (die nu boven komt en 't is Maria, of ze 't voortdurend wel gevoeld heeft) hebben we je gezocht“.

Inplaats dat Christus nu den lof wint uit den mond van Schriftgeleerden en Farizeërs, breekt Hij reeds hier de banden van eigen kennis; van eigen gedachtekring; van slavernij onder een zelf gekozen leider; van secte dáár, waar God een Kerk stichtten wil.

Jozef en Maria nemen Hem mee naar huis. Het is nog „Zijn ure“ niet. Maar hier zijn de aan- vangen. De handschoen is geworpen.

De echte Thomas van het canonieke evangelie (Joh. 11:16) heeft het beter verstaan dan de man, die met zijn veeren pronken wou en zijn naam gebruikte om een apocrief geschrift de wereld in te sturen; deze wist dat Jeruzalem voor Christus nooit iets anders was, dan de plaats, waar Hij eerst sterven moest.

...

Zoo hield Christus vast de „dingen van zijn Vader“. D.i. de gehoorzaamheid aan de wet van den Vader, die Hij betoonde, voordat een brave Joodsche vader ze Hem opleggen durfde. De rabbij- nen waren wel zoo slim, dat ze het conflict voel- den. Het was ook een conflict. Boven het dispuut van hen, die soms debatteerden over de vraag, of Gods naam wel te zeggen was en zoo ja, hoe dan op zijn smalst, klonk uit zijn kinderstem: „Mijn Vader!“

Zoo gaf Hij mij mijn Vader!

Want niet alleen was de Vader-naam in den mond van den hoogsten Profeet en Leeraar; doch in hetzelfde uur handhaafde de eenige Hooge- riester het Pascha en bewaarde Hij dien dag voor Zijn offerande, die ons de aanneming tot kinderen brengt.

Wansverd a. d. Streek.

R. SCHIPPERS.

2) Natuurlijk behoeft er niet altijd conflict te zijn tusschen wet en gewoonte; zie b.v. Lucas 4:16, waar Jezus met zijn gewoonte de wet der sabbatviering niet slechts volbrengt; doch boven haar stipte letterlijke eisch uitgaat. Hij sloot zich hierin aan bij de gewoonte van sabbatviering, waarschijnlijk in de dagen der ballingschap ontstaan, tegelijk met de eerste Schrift- geleerdheid, die in figuren als Ezra ook wel bewijst, dat ze de wet aanvankelijk niet breken en knotten wilde; noch dat be- hoeft te doen. — En bovendien: „Tenzij dat uw gerechtigheid overvloediger is dan die der Schriftgeleerden en Farizeërs...“

3) Vgl. een stijlform bij Paulus als in Rom. 3.